

Coalitia care reuneste cele mai mari companii din România: OUG 114 schimba brutal reguli în sectoare economice majore

OUG 114 schimba, în mod brutal, reguli în sectoare care susțin modernizarea economiei și calitatea vieții populației: sectorul energetic, telecomunicații, sectorul financiar-bancar și piața de capital, inducerea unui soc în aceste sectoare riscând să declanșeze o criză profundă, arată CDR.

Coalitia pentru Dezvoltarea României (CDR) a transmis miercuri, decidentilor din România, o scrisoarea în care a explicat consecințele Ordonanței de Urgență 114/2018 din perspectiva tuturor industriilor afectate, dar și a economiei României în ansamblu. Scrisoarea a fost transmisă Președintelui, Prim-ministrului, Ministrului finanțelor publice, Ministrului energiei, Ministrului comunicațiilor și societății informaționale, Ministrului pentru mediul de afaceri, Ministrului economiei, președinților Senatului și Camerei Deputaților cât și liderilor partidelor politice parlamentare, președintelui Comisiei naționale de strategie și prognoza, președinților Autorității de Supraveghere Financiară, Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații și Autorității Naționale de Reglementare în Energie și Guvernatorului Băncii Naționale.

Ceea ce a contrariat în mod deosebit mediul de afaceri este că OUG 114 schimba, în mod brutal, reguli în sectoare care susțin modernizarea economiei și calitatea vieții populației: sectorul energetic, sectorul telecomunicațiilor, sectorul financiar-bancar și piața de capital. Inducerea unui soc nejustificat în aceste sectoare risca să le împingă într-o criză profundă. Oamenii de afaceri pe care CDR îi reprezintă, români și străini deopotrivă, sunt uimiți de maniera antagonică în care necesitatea măsurilor a fost prezentată și de sugestia că mediul privat - în special companiile străine - este cauza esecurilor statului de a colecta taxe și impozite. Aceste sectoare, cu o contribuție semnificativă la bugetul de stat și la economia României au fost acuzate că lucrează în detrimentul tuturor clienților lor și al țării unde fac afaceri și unde au investit miliarde de euro. Este de neînțeles o astfel de atitudine față de oamenii de afaceri și activitățile derulate de mediul privat când guvernarea își propune să aibă creștere economică tot mai mare.

CDR nu înțelege cum vor câștiga cetățenii țării din retragerea intempestivă a administratorilor de fonduri de pensii private din România, din pierderea profitabilității sectorului bancar, din slăbirea pieței de capital locale și din stoparea unor investiții majore care ar fi putut să aibă loc în sectorul comunicațiilor și cel energetic. Ca urmare a unor discuții extinse cu economiști reputați și cu lideri importanți din mediul de afaceri, CDR subliniază că este posibil că în urma OUG 114: accesul la finanțare să devină mai dificil în România; IMM-urile să fie afectate semnificativ; este posibilă o scădere a veniturilor și a consumului; cetățenii vor întâmpina dificultăți în accesarea

creditului bancar; vor crește dezechilibrele macroeconomice; piața de capital va juca un rol și mai mic în finanțarea economiei; leul se poate deprecia față de alte monede; statul risca să plătească dobânzi mai mari pentru finanțarea deficitului.

În absența oricărui dialog și a listei lungi de consecințe nefaste pe care le anticipăm, CDR cere Guvernului să abroge Ordonanța de Urgență înainte ca ea să producă efecte negative.

Decizia Guvernului României de a adopta OuG 114/2018 în ultimele zile ale anului, fără consultarea mediului de afaceri și a industriilor afectate și fără un studiu de impact a reprezentat continuarea unei practici frecvente. Nu este prima dată când mediul de afaceri nu este consultat și nici măcar avertizat din timp de măsuri cu consecințe semnificative. CDR atrage atenția, din nou, ca firmele care sunt sau doresc să fie active în România au nevoie de un cadru legislativ stabil și predictibil pentru a putea lua decizii de afaceri (pe termen lung). Interventia continuă, severă și impredictibilă a Guvernului în cadrul legislativ nu face decât să îngreuneze activitatea de afaceri și are un potențial serios de a descuraja investițiile.

Dincolo de considerațiile care privesc fiecare dintre sectoarele vizate, efectul cumulat al tuturor acestor măsuri poate foarte bine să accelereze panta descendentă pe care intra economia României. Conform calculelor Bancii Naționale a României este foarte probabil ca majoritatea bancilor din România să aibă pierderi în următorii ani, ceea ce nu poate să însemne decât o restrângere a creditării pe plan național, în condițiile în care gradul de intermediere financiară în România este unul din cele mai scăzute din Europa, iar finanțarea în România este dependentă în mod semnificativ de sistemul bancar. Dacă marile companii vor găsi, cel mai probabil, soluții de finanțare transfrontaliere, de la instituții financiare din străinătate sau prin intermediul piețelor de capital, îngreunarea accesului la finanțare va avea cel mai mare impact negativ asupra consumatorilor (în mod special în ce privește creditele ipotecare) și a companiilor mici. Mai mult, va fi încurajată finanțarea nereglementată și nefiscalizată. Conform analizei de impact realizate de Autoritatea de Supraveghere Financiară, condițiile exagerate impuse administratorilor fondurilor de pensii sunt un alt mod prin care se transmite dorința Guvernului ca acestea ar trebui să parasească România. Li se impun cerințe de creștere a capitalurilor complet nejustificate și la o distanță considerabilă de orice bună practică europeană. În cazul telecomunicațiilor și energiei prețurile reglementate, restricțiile la vânzare și noile taxe sau contribuții risca să falimenteze jucătorii mici din piață și celor mari să le reducă marjele într-o asemenea măsură încât vor fi forțați să ia măsuri care să le limiteze expunerea la creșterea costurilor și să reducă investițiile.

CDR considera că este deosebit de important ca Guvernul să reflecteze la riscul sistemic pe care îl poate induce economiei. Dezvoltăm în continuare punctele de mai sus pe care le găsim îngrijorătoare:

Sectorul bancar

Introducerea unei taxe pe activele bancare, disproporționată față de dimensiunea sistemului și raportarea ei la indicele ROBOR este un element de natură să inducă confuzie și să prejudicieze statutul de economie de piață. Creșterea ROBOR este în principal cauzată de inflație, de deficitul bugetar, de politicile guvernamentale și nu de bănci. În plus, chiar dacă taxarea activelor financiare ale bancilor nu ar fi legată de ROBOR, nivelul prezent al acesteia (de cca 1,2% pe an) depășește orice altă taxă similară din Europa. Taxa va fi aplicată unei baze de active care include cash-ul, rezervele obligatorii depuse la Banca Națională și obligațiunile de stat, o prevedere unică din informațiile noastre în UE sau în lume. Incluziunea obligațiunilor de stat în baza de taxare distorsionează competiția pentru băncile locale care dețin titluri de stat față de cele nerezidente sau de orice altă categorie de detinator nerezident. Nivelul actual al taxei este triplu față de rentabilitatea activelor înregistrate de bănci în ultimii 10 ani, de 0,44%. Alte țări care au introdus o taxă similară au avut drept motivație recuperarea fondurilor suplimentare utilizate de stat pentru salvarea bancilor cu probleme după criza financiară din 2008, ceea ce nu este cazul în România. Dimpotrivă, nivelul investițiilor aduse în România de către băncile străine se ridică la miliarde de euro. În esență, o astfel de taxă trebuie să aibă scopul de a diminua riscul în sistemul bancar fiindcă altfel consecințele

impunerii ei pot fi drastice: economie bazata mai mult pe cash, investitii reduse semnificativ si costuri crescute pentru împrumuturile guvernamentale. Ungaria s-a vazut nevoita sa reduca în mod substantial nivelul taxei în ultimii 2 ani din cauza acestor consecinte luate insuficient în calcul.

Din studiul de impact realizat de Banca Nationala a României, în scenariul advers, în doar doi ani de zile, 27 de banci incluzându-le pe toate cele sistemice, nu ar mai detine suficiente fonduri proprii pentru acoperirea integrala a cerintelor globale de capital impuse de legislatia europeana. Cele 27 de banci vor trebui sa le ceara actionarilor în 2020 un aport suplimentar de capital de cel putin câteva miliarde de euro. De asemenea, BNR a recomandat ca ar fi utila includerea în fundamentarea propunerii fiscale privind taxa pe active bancare si a costurilor pe care autoritatile ar putea fi nevoite sa le plateasca pentru salvarea bancilor. România are cel mai mic grad de intermediere financiara din UE (26,4%), cel mai mic numar de IMM-uri la o mie de locuitori (43), cel mai scazut grad de digitalizare si în consecinta o nevoie crescuta de finantare (împrumuturi). Având în vedere ca aceasta taxa va înghiti tot profitul sistemul bancar, institutiile de credit in România nu vor avea resursele necesare pentru a investi în dezvoltarea infrastructurii si educatiei financiare pentru ca tara noastra sa poata recupera decalajul fata de UE.

Pilonul II de pensii

Din analiza de impact realizata de ASF, administratorilor fondurilor de pensii private le sunt impuse cerinte suplimentare de capital complet nerezonabile, fara o fundamentare a riscurilor care ar trebui acoperite de acest capital suplimentar. Administratorii celor sapte fonduri de pensii private vor trebui sa își creasca capitalurile proprii cu aproximativ 800 de milioane de euro doar în 2019, adica de 11 ori mai mult decât în prezent si de doua ori mai mult decât toate comisioanele brute încasate de toti administratorii Pilonului II în cei 11 ani de functionare a sistemului. Guvernul nu a oferit niciun fel de justificare pentru impunerea unor cerinte de capital atât de stricte în paralel cu reducerea cu pâna la 70% a nivelului comisioanelor de administrare permise.

Într-un limbaj cât se poate de simplu, administratorii vor trebui sa aduca de acasa 800 de milioane de euro într-o situatie în care reducerea comisioanelor, oricum mici în comparatie cu media UE, nu le va mai permite sa realizeze profituri. Este o invitatie nescrisa ca aceste companii sa plece, cu efecte greu de anticipat, este o nationalizare de facto a sistemului. "Nivelul ridicat al capitalului social minim, coroborat cu termenul scurt de conformare (raportat la valoarea aportului necesar), poate sa descurajeze activitatea de administrare a fondurilor de pensii administrate privat, existând riscul ca unii dintre administratori sa nu poata obtine resursele necesare si sa fie nevoiti sa se retraga", potrivit analizei ASF. Bursa de la Bucuresti va primi o lovitura catastrofica, iar obiectivul cresterii finantarii economiei românesti prin piata de capital va fi imposibil de atins pe termen mediu si lung. Nu în ultimul rând, eliminarea acestui mecanism de acumulare a economisirii interne va determina si el cresterea costurilor de finantare si refinantare a datoriei publice si sporirea dependentei de fluxurile de capital strain, de obicei mai volatil, într-o tara în care evolutiile demografice (îmbatrânirea populatiei si emigratia) vor avea efecte grave atât asupra bugetului cât si nivelului de trai al cetatenilor.

Telecomunicatii

În sectorul telecomunicatiilor Guvernul a decis sa majoreze tariful de monitorizare de la maxim 0,4% la 3% din cifra de afaceri, taxa care este excesiva si nejustificata, contravine cadrului european si national de reglementare si care se va transforma într-o povara pentru întreaga industrie de telecomunicatii din România si pentru toti utilizatorii de internet fix si mobil, telefonie fixa si mobila si servicii de televiziune si care va conduce la blocarea dezvoltarii rețelilor si serviciilor de comunicatii electronice. În linie cu prevederile europene, aceasta taxa trebuie sa acopere doar valoarea costurilor administrative suportate de catre autoritatea de reglementare pentru îndeplinirea atributiilor de reglementare stabilite în sarcina sa, iar nu sa aiba drept consecinta o suprataxare a industriei.

Pragurile minime stabilite de OuG 114 pentru participarea la licitatiile pentru spectrul de banda par a fi atât de ridicate încât vor descuraja orice investitii semnificative în viitor. De asemenea, OUG 114 defavorizeaza sectorul comunicatiilor electronice fata de alte industrii prin disproportia dintre pericolul social redus al faptelor vizate de Art. 85 (privind regimul sanctionator al lucrarilor de infrastructura de telecomunicatii) si cuantumul sanctiunii aplicate prin prevederile respective. Prevederile sunt si contradictorii în legatura cu regimul de autorizare si se adauga unui proces deja foarte birocratic de avizare si autorizare. Mentinerea acestor prevederi va avea drept efect blocarea investitiilor în construirea de retele de mare viteza si în modernizarea retelelor existente.

Preturile pentru achizitia spectrelor de frecvente sunt exagerat de mari si fara nicio legatura cu valoarea reala, fiind stabilite aleatoriu, în contradictie cu prevederile cadrului european de reglementare. România se putea lauda la nivel global cu o viteza a internetului care ne plasa pe primele locuri, dar aceasta performanta poate fi mentinuta doar prin investitii constante. În contextul în care România, inclusiv la momentul preluarii Presedintiei Consiliului Uniunii Europene, si-a asumat obiective precum digitalizarea economiei si administratiei ca prioritati nationale este de neînteles de ce Guvernul opteaza pentru un regim de taxare punitiv si descurajant în acest domeniu. Infrastructura de telecomunicatii care este fundatia si catalizatorul multor altor sectoare si progresul catre o economie digitala avansata este periclitata de OuG 114. În acest context, realizarea obiectivelor Agendei Digitale pentru Europa privind accesul la serviciile de comunicatii de banda larga pâna în 2020, precum si implementarea "Planului de actiuni: 5G pentru Europa" privind introducerea coordonata a serviciilor 5G în Uniune , inclusiv în România, sunt puse în real pericol.

Sectorul energetic

În sectorul energetic situatia este, de asemenea, îngrijoratoare. Este vorba de un sector unde, din nou, necesarul de investitii este foarte mare si statul român nu are nici pe departe resursele necesare pentru a le face pe toate în urmatoarele doua decenii. Decapitalizarea sectorului în urma acestei ordonante va încetini si mai tare ritmul investitiilor. Eforturile de pâna acum de liberalizare si de-reglementare a pietelor de gaz si electricitate au reprezentat un progres însemnat, în ciuda unor deficiente înca semnificative care ar fi trebuit sa fie adresate, dar nu în felul în care o face OuG 114.

Ordonanta stabileste pretul angro al gazelor naturale în România la un nivel mult inferior preturilor internationale, reintroduce obligatiile de vânzare pentru producatorii de gaze, prevede ca ANRE sa determine proportia dintre importuri / productie interna pentru segmentul nerezidential si introduce o contributie de 2% catre reglementator. Acesti termeni reprezinta o interventie guvernamentala severa pe piata energiei din România, abandonând dezvoltarea pietelor angro de energie care au permis producatorilor si furnizorilor, importatorilor si comerciantilor nationali si internationali sa concureze în furnizarea consumatorilor români. Acesti termeni reintroduc de facto o economie centralizata. Acestea sunt în conflict puternic cu principiile pietei unice ale UE privind liberul schimb si libera circulatie a marfurilor si vor genera inevitabil declansarea unor proceduri care sa penalizeze încalcarea a dreptului comunitar.

OUG 114 descurajeaza investitiile în productia de gaze naturale deoarece producatorii nu vor putea sa vânda la preturi care sa le reflecte pe cele internationale ale materiilor prime. De-a lungul timpului, acest lucru va reduce productia de gaze naturale în România, activitatea economica si ocuparea fortei de munca conexe. De asemenea, OUG 114 discrimineaza producatorii români fata de cei externi, care vor putea vinde fara restrictii. Ordonanta rastoarna progresele înregistrate în reformarea pietei românești a gazelor naturale: de exemplu, preturile fixe si contributia ANRE de 2% ar putea sa previna activitatile comerciantilor care de obicei opereaza cu marje mici. În consecinta, o dezvoltare a lichiditatii pe pietele centralizate din România (care a reprezentat o justificare esentiala pentru obligatia de piata centralizata) este putin probabila. Stabilirea unui pret mult mai scazut pentru gaze în comparatie cu preturile regionale europene si stabilirea unui cos de gaz ar putea constitui, de asemenea, o masura de ajutor de stat. În plus, aceste masuri vor genera pierderi semnificative la bugetul de stat si, eventual, pierderi suplimentare datorate reducerii investitiilor, scaderii productiei de gaze, pierderii locurilor de munca si impactului

economic negativ.

În acest context, o contribuție la autoritatea de reglementare aplicată cifrei de afaceri într-o industrie care, în mare măsură, funcționează cu volume mari și marje reduse poate pune în pericol rentabilitatea până la punctul de anulare a cheltuielilor de capital. Modul defectuos în care a fost scrisă legea și majorarea amenzilor creează expuneri semnificative în caz de neconformitate și, prin urmare, arunca sectorul energetic într-un impas; tranzacțiile de pe piața energiei electrice și gazelor au arătat deja semne de blocaj cu efecte vizibile. OUG 114 stimulează, de asemenea, participanții pe piața să cumpere gaze de la producătorii români la prețuri fixe (scazute) și apoi să le exporte. Anticipăm o creștere masivă a exporturilor de gaze naturale din România, urmate probabil de importuri substanțiale la un preț mai mare pentru a acoperi nevoile consumului intern. Efectele acestei ordonanțe vor fi reducerea aprovizionării consumatorilor români, în special în perioadele de cerere ridicată în timpul iernii, care este opusul intențiilor factorilor de decizie politică. OUG 114 limitează prețurile fixe și obligația de vânzări până în februarie 2022. Cu toate acestea, va fi dificilă trecerea dintr-o piață centralizată planificată și reglementată înapoi într-un cadru de piață competitiv.

În sectorul energiei electrice, revenirea la reglementarea prețurilor pentru consumatorii casnici, la doar un an după liberalizare, creează o situație incertă pentru cei (aproximativ 2 milioane) care au optat pentru piața liberă. Prin acordarea de prețuri preferențiale clienților reglementați ai pieței, acei clienți de pe piața liberă vor fi dezavantajați în ceea ce privește prețurile și vor lua în considerare probabil o revenire la prețurile reglementate. În ultimii ani, furnizorii au investit foarte mult în dezvoltarea pieței competitive, bazându-se pe calendarul liberalizării și pe intenția explicită de a crea o piață liberă. Prin reglementarea unui segment de piață, concurența pe segmentul liber este afectată negativ de denaturarea prețului, luând în considerare retragerea de pe piața concurențială a unei cantități de energie electrică care urmează să fie vândută la prețuri și tarife reglementate și orice costuri asociate cu vânzarea de energie electrică segmentul reglementat nerecunoscut de ANRE sau recunoscut cu întârziere va fi transferat pe segmentul competitiv, prezentând astfel o subvenție a segmentului reglementat de către cel competitiv. Peste noaptea, această piață - rezultatul muncii de ani de zile împreună cu autoritățile din România este periclitată, cu consecințe negative pentru investiții.

Piața de capital

Piața de capital a suferit pierderi semnificative imediat după anunțarea OUG 114/2018 și apoi în săptămânile următoare. CDR consideră că această cadere a bursei a fost determinată fără niciun echivoc de anunțul neașteptat al tuturor acestor măsuri. Această volatilitate crescută va afecta încrederea investitorilor tocmai când BVB făcea eforturi semnificative să treacă de la statutul de piață de frontieră la cel de piață emergentă ceea ce ar putea aduce investiții semnificative în România. Fondurile care investesc în piețe emergente au active în administrare de cca 130 de ori mai mari decât cele care investesc în piețe de frontieră și care în prezent nu pot investi în România.

Afectarea administratorilor fondurilor din Pilonul 2 și a bancilor (sectorul financiar fiind unul dintre cele mai reprezentative de la bursă) se resimte în afectarea bazei de investitori locali care să susțină ofertele publice derulate prin piața de capital și lichiditatea sustenabilă a pieței a redus lichiditatea și o va face în continuare dacă aceste fonduri vor fi nevoite să se retragă. În contextul în care aceasta OUG rămâne neschimbată bursa românească va rămâne considerabil subdezvoltată față de alte burse din regiune. Pe lângă impactul derivat din afectarea bazei de investitori locali, OUG s-a făcut și mai tare resimțită cu măsurile de afectare a sectorului energetic și telecomunicații, care, împreună cu sectorul bancar, reprezintă constituentii principali ai indicelui de referință al pieței de capital locale, BET. Orice afectare a sectorului în care companiile incluse în indice activează se reflectă în prețul acțiunilor acestor companii, reduce evaluarea din perspectiva diminuării profitabilității și afectează lichiditatea sustenabilă pe termen mediu și lung a acestora. În plus, toate acestea reduc șansele de noi listări de companii private românești pe BVB, contrar obiectivului european de reducere a dependenței de finanțare a companiilor prin credit bancar. Considerăm că scăderea indicilor bursei de valori ca urmare a acestei OUG a afectat dramatic încrederea investitorilor și prin urmare scăderea atractivității investițiilor vor anula șansele de promovare

anul acesta a României la statutul de piata emergenta în ciuda tuturor eforturilor întreprinse de peste patru ani.

Sectorul constructiilor

Sectorul constructiilor este de asemenea afectat negativ de lipsa de claritate a OUG 114, atât în ceea ce priveste formularile juridice, cât si în ceea ce priveste obiectivele pe care le are pentru acest sector. Nu este foarte clar cine va beneficia de stimulentele fiscale din ordonanta si modul în care legislatia este elaborata va avea un impact atât asupra companiilor din alte sectoare care au mici activitati de constructii, dar si asupra personalului din sectorul constructiilor care nu este direct implicat în constructii, dar care se ocupa de diverse activitati conexe. În general, constructorii cu o cifra de afaceri semnificativa (mai mare de 1 milion de euro), cu comportamente financiare previzibile, atractive din punct de vedere bancar, au o cifra de afaceri generata din mai multe activitati, nu numai din constructii. Ca urmare, sustenabilitatea lor economica si potentialul de dezvoltare sunt mai mari în comparatie cu alte companii care au un singur tip de activitate. Stabilirea pragului de 80% din cifra de afaceri va determina aceste companii sa se împarta în entitati mai mici, cu cifre de afaceri mai mici, diminuându-si capacitatile competitive din punct de vedere al bancabilitatii pentru lucrari de infrastructura mari. Pe de alta parte, cifra de afaceri mare asigura competitivitatea contractorilor români în ofertele mari din sectorul public datorita bancabilitatii si a capacitatii de a oferi garantii financiare pâna la nivelul solicitat pentru lucrari mari de infrastructura.

Pragul de 80% din cifra de afaceri stabileste o limita foarte volatila, care trebuie demonstrata lunar autoritatilor fiscale, pentru a evidentia implementarea legitima a OUG 114; acest lucru va genera un volum mare de munca birocratica si costuri crescute, cu un risc mare de interpretare si punere în aplicare gresita, ceea ce ar duce la sanctiuni pentru companie.

Concluzie

Toate aceste masuri vin în contextul în care economia României pare ca a atins vârful de crestere economica si urmeaza sa intre într-o perioada de crestere mai temperata. Mai rau, exista suficiente semnale ca prognozele vizavi de economia europeana sunt mai degraba precaute în urmatoare perioada si stim ca daca cel mai important partener comercial stranut, România raceste. Peste toate acestea exista îngrijorari legate de sustenabilitatea finantelor publice mai ales ca aceste masuri, venite pe sfârșit de an, par menite sa aduca fonduri la un buget de stat care reuseste cu greu sa faca fata tuturor cresterilor de cheltuieli publice din ultimii ani. Toate acestea reprezinta riscuri semnificative pentru economia României si acumularea lor nu este de bun augur nici pentru mediul de afaceri, nici pentru populatie, nici pentru bugetul statului în final. Cifrele macroeconomice solide obtinute cu greu dupa restructurarea din perioada 2011-2015 si o economie globala si europeana puternice, au actionat ca un scut pentru unele dintre masurile Guvernului care au creat dezechilibre în unele domenii din mediul privat în România. De data aceasta, masurile introduse de OuG 114 aduc schimbari masive, structurale, ce pot avea impact grav în întreaga economie cu implicatii pentru fiecare cetatean. Acest mod arbitrar de a lua decizii va deveni foarte coroziv pe masura ce norii se aduna, încheie documentul CDR.

CDR este o initiativa privata, apolitica, ce reuneste organizatii cum sunt Camera Americana de Comert în România (AmCham), Camera Franceza de Comert în România (CCIFER), Asociatia Oamenilor de Afaceri din România (AOAR), Camera de Comert si Industrie Româna-Germana (AHK), Romanian Business Leaders, Consiliul Investitorilor Straini (FIC) sau Confederatia Patronala Concordia. Companiile reprezentate de cele 25 de organizatii de afaceri membre CDR angajeaza peste un milion de oameni si genereaza aproximativ 50% din PIB.